

Благоустрій відпочинкової зони біля водойм у сучасних містах

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Розглянуто сучасний підхід до вирішення питання благоустрою відпочинкової зони біля водойм в міському середовищі. Наведено приклади проектів різноманітного використання водойм з метою створення там рекреаційних зон, які враховують природний навколишній простір та використовують зелені зони при плануванні..

Ключові слова: водойми, місто, міське середовище, зона відпочинку.

Abstract

The modern approach to the decision of a question of improvement of a recreation zone near reservoirs in the city environment is considered. Examples of projects of various use of reservoirs for the purpose of creation there of recreational zones which take into account natural environment and use green zones at planning are resulted.

Key words: reservoirs, city, urban environment, recreation area

Вступ

У XXI столітті все гостріше постає питання про створення рекреаційних зон на березі річок та озер. Наразі міста стрімко розширюються і тим самим збільшуючи власне населення і щільність забудови. Процес урбанізації поглинає все більше “зелених зон”, і перед містобудівельниками постала проблема, як забезпечити міста, які постійно збільшують чисельність населення, рекреаційними зонами. Одним з виходів став благоустрій прибережної території водойм. В значній кількості міст водойми знаходяться в досить занедбаному стані. Будівництво житлової інфраструктури на таких територіях часто недоцільна, тому що дані території мають винятково високий рівень ґрунтових вод і великі уклони на рельєфі, що може суттєво збільшити вартість будівництва. А от створення нових цікавих містобудівних просторів біля водойм в умовах скорочення зон відпочинку у районах міст з густою офісною і житловою забудовою, могло б стати непоганою альтернативою.

Основна частина

Головним завданням благоустрою водних зон у сучасних містах є як найефективніше використання даних територій. Також слід привести ці території у належний стан і провести озеленення для зменшення забруднення, а також забезпечувати екологічні показники вод і прибережної зони в належному стані. Розглянемо проектні рішення відпочинкових зон у сучасних містах. Так, на рис. 1 наведено один з прикладів сучасного благоустрою прибережної території – NDSM в Амстердамі [1].

Раніше на цьому місці були склади і цехи, які спорожніли в 1986 році, коли збанкрутувала нідерландська корабельня *Nederlansche Droogdok En Scheepsbouw Maatschappij* (NDSM). Тепер на цьому місці у контейнерах живуть студенти і працюють митці. Спочатку це були засквотовані приміщення, а зараз – законні малі архітектурні форми. Конкурс на реорганізацію промислової зони виграла мистецька організація «Кінетична Північ» у 2000 році. Вона об'єднувала людей, які вже використовували покинуті склади в гавані Амстердама, починаючи з 90-х.

Тепер 86 тисяч квадратних метрів гавані стали сучасним фестивалним районом. Художникам вдалося здійснити свою мрію і перетворити покинуту корабельню на *Kunststad* – місто мистецтв. Дешева оренда дала змогу зняти контейнери під офіси, галереї, театральні майданчики і майстерні. Тут є готелі: один з них зроблений з будівельного крана, а інший – розташований на старому кораблі. До цього району Амстердама можна дістатись поромом, який по п'ятницях і суботах ходить до третьої ранку.

Рис. 1. NDSM в Амстердамі

На рис. 2 наведено проект «Місто біля фіорда» в Осло [2]. Це – амбітний проект місцевої адміністрації Осло, яка в 2000 році вирішила перетворити стару корабельню на живий район. Тепер тут можна купатись у басейнах, рибалити, гуляти пішки і їздити на велосипеді. Адже метою реновації було створення великого місця для відпочинку і прогулянок.

Проект Міста Фіорда складався з 12 частин, кожна мала виконувати окрему функцію. Наприклад, Філіпстад став житловим районом з новою школою і садочками. Не забули і про культуру: у Місті Фіорда є місце для Музея Мюнка і бібліотеки. Ця територія зв'язала між собою різні частини міста, що перетворило берегову лінію Осло на жваві публічні простори.

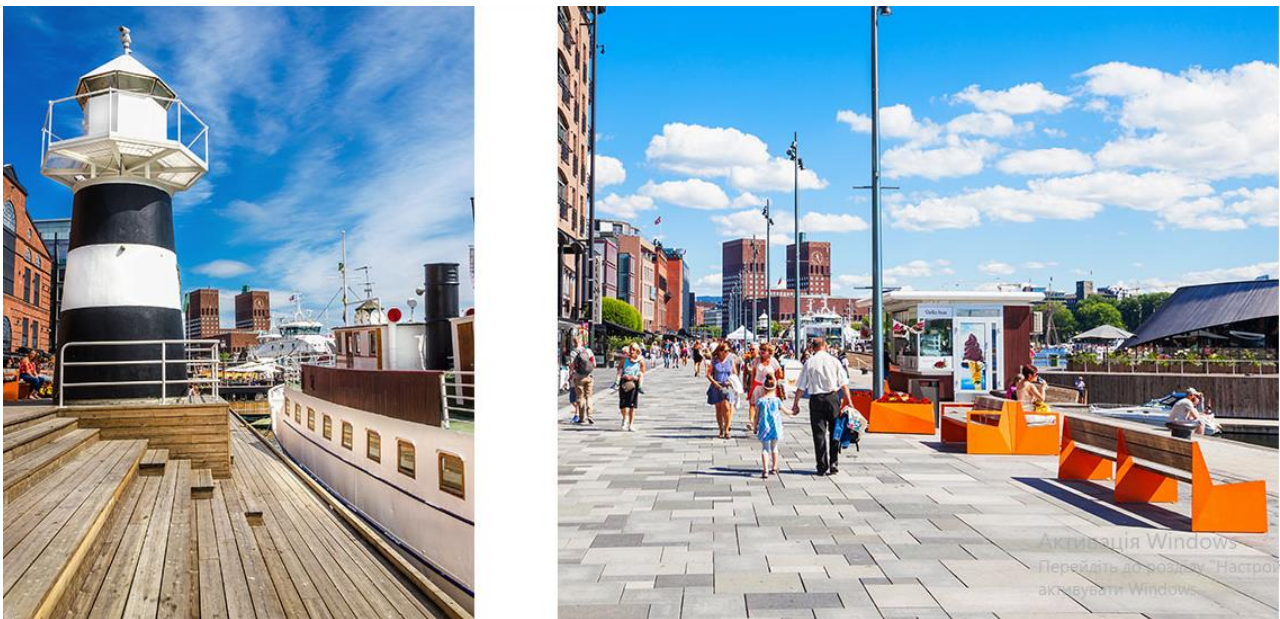

Рис. 2. «Місто біля фіорда» в Осло

Проект Беттері-Парк-Сіті у місті Нью-Йорк наведено на рис. 3 [3]. До середини минулого століття на південному березі Мангеттена розташовувався порт, який обслуговував контейнерні перевезення. Однак згодом їх почали приймати інші порти регіону, а цей – став занепадати.

У 1962 році муніципалітет вирішив відродити простір та ухвалив план ревіталізації портової зони площею 54 гектари. Старі пірси знесли заради розширення берегової лінії, а у 1983 році тут збудували перший житловий комплекс. Зараз уздовж всього узбережжя проходить набережна з причалами для яхт та паромними переправами. Завдяки близькості до Волл-стріт, житло в районі стало популярним серед банкірів, що дозволило швидко заселити район. Зараз населення району складає 13 тисяч чоловік, а оренда житла коштує у середньому 2800 доларів, що вдвічі більше ніж у середньому по місту.

Рис. 3. Проект Беттері-Парк-Сіті, Нью-Йорк

Проект Центральної набережної в Торонто (рис. 4) знаходиться в діловому центрі міста. До набуття сучасного вигляду набережна зазнала багато перебудов. У 60-х роках ХХ століття вздовж набережної проклали швидкісну трасу, а промисловість, яка розташовувалася на узбережжі, перемістилася за місто. Офісні центри, які почали з'являтися наприкінці століття, розбили її на багато непов'язаних одна з одною частин. Аби виправити це у 1999 році була створена громадська організація Waterfront Toronto, яка мала керувати ревіталізацією простору. Уряд Канади, провінції Онтаріо та муніципалітет міста Торонто зібрали на проект 1,5 мільярди доларів. У 2003 Waterfront Toronto представила план розвитку території, а у 2011 році закінчили облаштування центральної ділянки довжиною 3,5 кілометри.

Рис. 4. Центральна набережна в м. Торонто

Уздовж набережної створили пішохідну зону та місце відпочинку з дерев'яного настилу з виходом до води. Частини набережної поєднали дерев'яними мостами у вигляді хвиль. Крім того, біля набережної планують побудувати перший так званий розумний район, в якому все – від заповнення смітєвих баків до заселення у квартири – буде керуватися через інтернет. Будівництвом займеться компанія Alphabet, якій належить Google [4].

Простір навколо музею сучасного мистецтва у м. Більбао зображений на рис. 5. Більбао – місто на півночі Іспанії у Країні Басків, розташоване біля узбережжя Атлантичного океану. Завдяки вигідному розміщенню, Більбао був одним із центрів судноплавства. Однак у постіндустріальну епоху обсяги перевезення впали, а портова верф занепадала. У 1991 році музей Гуггенхайма в Нью-Йорку вирішив відкрити філіал в Європі. Уряд Країни Басків запропонував профінансувати будівництво музею в одному з міст регіону, натомість засновники музею брали на себе витрати з його обслуговування. Майданчиком для будівництва обрали саме закинуту верф у Більбао. На місці портових складів з'явилася деконструктивістська будівля авторства Френка Генрі та пішохідна зона з парком. Навколо музею встановили скульптури сучасних митців, а також стенди з історичними фотографіями верфі. Після відкриття музею у 1997 році кількість туристів у місті з кожним роком зростає, а явище, коли один простір задає розвиток всьому місту, назвали на честь міста «ефектом Більбао» [4].

Рис. 5. Простір навколо музею сучасного мистецтва у м. Більбао

Висновки

Розвиток відпочинкових зон біля існуючих водних просторів міст допомагає відновити або створити якісно нові простори різного функціонального призначення – від зон пасивного відпочинку біля води до архітектурно виразних незвичних будівель музеїв, торговельних площ, від дешевого варіанту житла для студентів до елітних житлових мікрорайонів поблизу білових центрів великих міст.

Під час влаштування благоустрою водних зон у містах широко відбувається ревіталізація промислових об'єктів. Завдяки чому вдається не тільки пожвавити існуючі прибережні простори, надати доступ жителям міст до різноманітних природних активностей, але і отримати економічну користь для міста від закинутих територій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- [1] Офіційний сайт NDSM. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://www.booking.com/landmark/nl/ndsm.ru.html> Дата звернення: Травень 05, 2020.
- [2] Проект «Місто біля фіорда». [Електронний ресурс]. Доступно: <https://www.midoriarchitects.com/portfolio/aero-hive/>. Дата звернення: Листопад 03, 2020.
- [3] Проект «Беттері-Парк-Сіті». [Електронний ресурс]. Доступно: <https://thisamerica.net/battery-park-city/>. Дата звернення: Листопад 03, 2020.

[4] Як облаштовують береги водойм у містах – кращі світові кейси. [Електронний ресурс].
Доступно: <https://hmarochos.kiev.ua/2019/05/06/yak-oblashtovuyut-beregy-vodojm-u-mistah-krashhi-svitovi-kejsy/>. Дата звернення: Листопад 03, 2020.

Бондар Альона Василівна – кандидат технічних наук, старший викладач кафедри будівництва, міського господарства та архітектури, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: alichka.vin@i.ua

Осаулко Дмитро Євгенович – студент групи БМ-17б кафедри будівництва, міського господарства та архітектури, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: osaulkodimambg17b@gmail.com

Bondar Alena V. – Ph.D. (Candidate of Technical Sciences), assistant of Construction, Urban and Architecture Department, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: alichka.vin@i.ua

Osaulko Dmytro Y. – student of group BM-17b of the Department of Urban Planning and Architecture, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: osaulkodimambg17b@gmail.com